

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Skovrideren
på
Estrup

Jørgen Vilhelm Evaldsen

noget om hans familie,
hans bestilling og
hans død

1744 - 1764

Jørgen Wilhelm Evaldsens familie.

Hans fødeår og sted er ikke kendt, men året antages at være omkring 1700

Han var gift to gange, første gang med **Baraba Margrethe Hørup**.

Hun var født i Auning i 1702 som datter af Birkedommer, senere forvalter på Estrup og Løvenholm, Thomas Pedersen.

De blev med kongens tilladelse gift på Estrup i april 1744.

I august 1746 fødte hun deres første barn, men både barnet og moderen døde straks efter og blev begravet sammen på Auning kirkegård.

Jørgen Wilhelm blev gift igen i januar 1747.

Bruden var **Anne Anneke Jensdatter Vinthmøll**. Hun var født i Kousted præstegård i 1721 som datter af pastor Jens Jensen Vinthmøll.

De blev viet i Auning kirke uden forudgående forlovelse og lysning, dette skete med kongens tilladelse.

I dette ægteskab var der 7 børn alle født i Auning

Jørgen, f. 1747

Charlotte Lovise f. 1749

Lucie f. 1751

Mette Margrethe f. 1753

Christen f. 1756

Dorthea Hedvig f. 1757

Anne Cathrine f. 1758

Jens Nicolai f. 1759

I folketællingen 1787 findes de her:

Jørgen i Randers gift m. Marie Guldbrandsen

Charlotte Lovise i Tirstrup hos sin bror

Lucie i København, gift Meden

Mette Margrethe i Odense gift Muhle, (Schougaard Hovedgaard)

Christen Præst Tirstrup

Dorthea Hedvig Kammerjomfru på Vallø

Anne Cathrine i Odense hos sin søster

Jens Nicolai død - omkommen i et skibsforlis

Jørgen Wilhelm Evaldsens ansættelse

Maj 1744

Jeg underskrevne Jørgen Scheel, antager herved Jørgen Wilhelm Evaldsen til at være Skovrider over alle mine til Estrup underliggende skove og skovparter på disse vilkår:

1. At han tilser at intet træ i skoven, det være sig stor eller lille, frisk eller råddent bliver fældet uden at min ordre er givet dertil og træet med min hammer er mærket op. Det sammme gælder undeskoven som skånes mest muligt for gærde-hugst. Han må derfor flittigt ride rundt i skoven, og når der forekommer noget ulovlig endten hugst eller fjernelse af træ, må han ihærdigt forsøge at få kendskab til hvem gerningsmanden har været og straks angive denne til Herskabt (Greven) eller dennes fuldmægtige, så de skyldige kan blive straffet.

2. Skovfogederne står alle under hans kommando, og når noget på ulovlig vis er fjernet fra skoven og skovfogeden ikke straks har givet besked derom og Skovrideren selv finder ud af det, skal Skovfogeden straffes for sin falskhed og modvillighed, og hvis han ikke vil eller kan navngive gerningsmanden skal han selv betale den skade som måtte være sket. Dette skal ske ifølge Hans Majestæts Skovforordning a 26 januar 1711.

3. Han har opsyn med vindfælderne, og så snart et træ er væltet eller toppen er brækket, må han lade vurderingsmændene taxere træet og sælge det til mine bønder, hvert vurderet læs for 2 Mark. Tildelingen går på omgang, og han må være opmærksom på at turen overholdes så hver bonde bliver tilgodeset. Dog når der i en storm falder mere end 50 vurderingslæs, må der ikke sælges noget før jeg eller min fuldmægtig har modtaget en specifikation, og Skovrideren derefter har modtaget besked på hvad der videre skal ske med vindfælderne.

4. Hvad angår opstamning af træerne, hvor dette kan være nødvendigt, må han igen overholde Hans Kongelige Majestæts Skovforordning, sådan at ingen af de unge træer som skønnes at være tjenlig til fremvækst bliver fjernet: Grenene fra opstamningen må bønderne beholde til udbedring af deres gærder.

Opstamningen må absolut foretages hvert år i marts måned

5. Skovrideren må holde øje med at ingen krybskytte, uanset hvem det måtte være, opholder sig på mit gods, eller bliver taget i at skyde fugle eller vildt, heller ikke på Fællingen "Skellet"? undtaget på tilgrænsende naboer, som kan have rettigheder der, må nogen krybskytte færdes. Han må straks bringe skytten og hans gevær her til gården, og på alle måder må han rette sig efter Hans Kgl. Majestæts Jagt Forordning af 18. april 1732, og desuden sørge for at bønderne holder deres hunde bundet, så de ikke findes i marken og volder skade på unge harer og andre dyr, eller æder ægene i agerhønsenes eller andre fugles reder.

6. Når han således i sin Skovrider tjeneste ærligt, oprigtigt og trofast bestrider sin

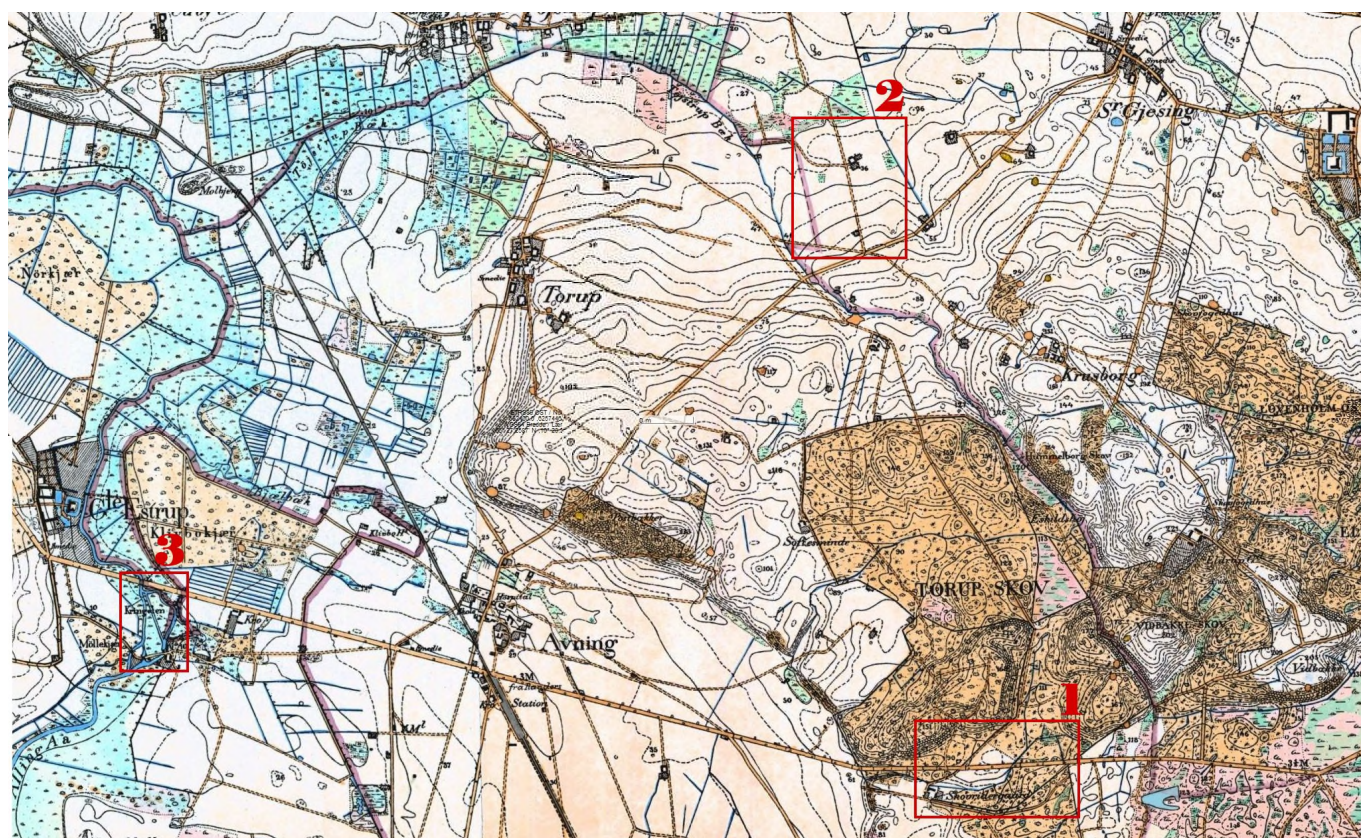
post, skal han årligt lønnes med 50 Rigsdaler, samt stempel penge af hvert træ som bliver udtaget til bønderne 4 Skilling, mens der af hvert træ som bortgives til andre betales ham 8 skilling. Desuden må han have 2 heste på græs hver sommer på gårdens "tyring".

7. Som bopæl får han **Skovriderboligen (1)** i Auning, som han herefter, med 1 bæst, en vogn, plov og harve og herefter værende besætning og vedligehold er ansvarlig for. Han skal svare de kongelige skatter og ekstra skatter, dog fritages han for hoveri og arbejde, samt landgilde til herskabet. Han må nyde den jord som hans forgænger havde, nemlig "**Spånholm**" (2), som ligger ved Gjesing Mark og "**Kodallet**" (1), som ligger syd for Lyng Roden ved Grenå vejen, frie for afgift og tiende. Desuden må han bruge det stykke eng som hører til Skovrider tjenesten, kaldet "**Kringelen**" (3) og beliggende ved Told Bro Vad, så længe han lever og er i tjenesten. Og når der er olden i skoven får han halv brænde penge, nemlig 1 skilling af hver svin som kommer i mine skove, og årlig 20 læs vurderings træ.

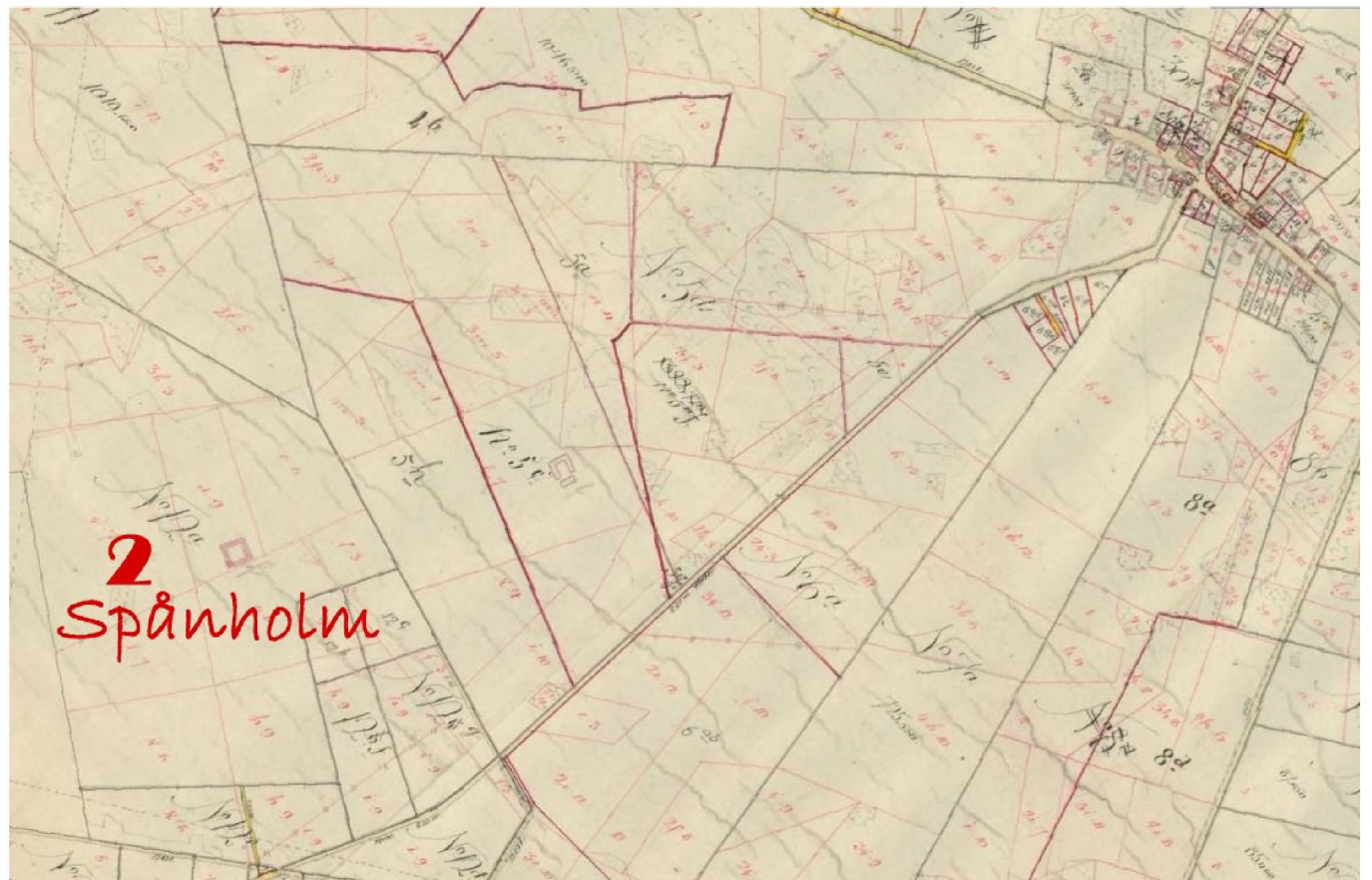

I forbindelse med ansættelsen blev stedet set efter og vurderet til at være i god stand. Der skulle lidt reparation til på tagene og dertil blev de 8 travet langhalm, som var på ejendommen, bestemt til at måtte bruges, uden at forrige beboers arvinger dog skulle have betaling for disse.

De omtalte redskaber mv som var på gården, samt bygningernes stand skulle være at finde på samme måde, når Evaldsen forlod tjenesten.

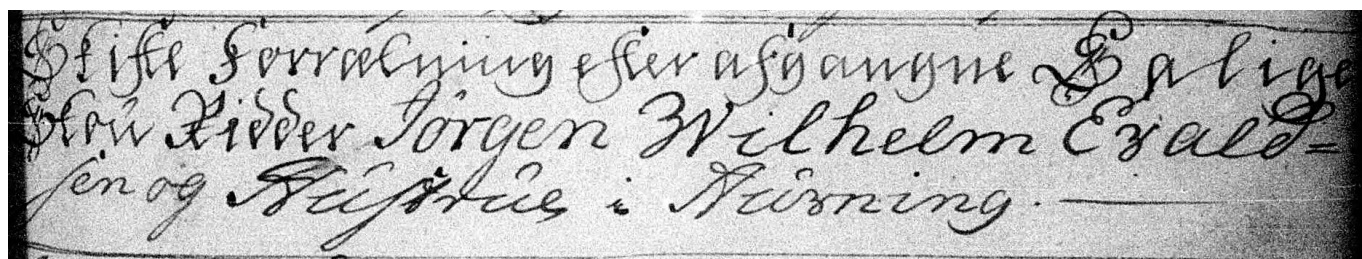

Jørgen Wilhelm Evaldsens død 1764

Evaldsens kone, Anne Anneke Jensdatter Vinthmøll døde i begyndelsen af april 1764, og 14 dage senere døde han selv. De efterlod sig 7 børn i alderen 5 til 17 år, samt et værdifuldt indbo, som nu skulle vurderes og afhændes.

Desuden var der et stort regnskab med mange poster på både kreditor- og debitorsiden.

Skifte Forrætning efter afgangne Salige Skou Ridder Jørgen Wilhelm Evald- sen og Hustrue i Auning

Anno 1764 Dens 16. April efter at Skou Ridder Jørgen Wilhelm Evaldsen. Samme dag hafde forladt det Timelige og hans Hustrue Anne Annice Widdtmølle en 14 dage tilforn ved Døden vare bortkaldet, indfandt sig i Strefboet her i Auning, paa *Deres Høygrevelige Exællenis Høy Velbaarne Hr. Jørgen Scheel, Greve til Grevskabet Scheel, Stamherre til Estrup, Herre til Ulstrup, Ridder. Deris Kongelige Mayest. Høybetroede Kammer Herre saa og Hoffmester for hans Kongelige Høyhed Printz Friederick, min naadige Herres* Veigne Jens Høgild, Fuldmægtig ved Estrup, som Skifte Forvalter tillige med tvende mænd, navnlig Mathias Meiniche og Jens Rasmussen, begge af bemeldt Auning, for at tage bemelde salige ægte Persohners efterladte Gods og Midler under behørig Registrering og Forseigling til videre efterfølgende Vurdering, samt Skifte og Deeling efter Loven imellem deres Efterlevende u-myndige Børn, som er en Søn ved Navne Jørgen Evald = 17 Aar gl., tiende Kammerraad og Amtsforvalter Niels Spliid i Randers, en Ditto Christen Evaldsen = 8 Aar, og en Ditto Jens Nicolay Evaldsen = 5 Aar, værende her i Stervboend, Een datter Charlothe Lovise Evalds = 15 Aar, og en Ditto Lucia Evalds = 13 Aar ligesaa her i Sterfboen, En Ditto Methe Margrethe Evalds = 11 Aar, værende hos hendes Mosters mand Hr. Mogens Muhle, Forpagter paa Skougaarde i Fyhn, endnu en Datter Dorthea Hedevig Evalds = 7 Aar, og en Ditto Anne Cathrine Evalds = 6 Aar gl. begge her hjemme.

Imidlertid var tilstede og overværede på fornævnte u-myndige Børns Veigne Deris salige Moedres Halfbroder, Hr. Jens Hasselager fra Randers og Hr. Niels Lund af Estrup Mølle, hvor der blef befunden og registreret og forseiglet:

Herefter gik man i gang med at registrere og forsegle alt indbo.

Man begyndte i Dagligstuen og herefter i rækkefølge: Spisekammeret, Ammestuen, Forstuen, Storstuen, Køkkenet, Bryggerset, Den første og den anden Kælder, Herberget, Huggehuset, Gården, med besætningen, og I Haven.

Ialt 6 sider a 2 kolonner i den store protokol.

I Storstuen havde man taget det fra som skulle udgøre Evaldsens ligklæder:

I 1 Par Hørlærreds Lagener

1 Par finere Ditto

1 Par Puder med Vahr paa

1 Damaskes Dug

1 Blaargarns Dug og 2 Servetter

4 finere Servietter og 1 Thedug

2 Bøgger under Ligget

2 lange Haandklæder

1 lidet Fad paa Liggets Mauge

30 dage efter den første registrering og forsegling mødtes Skifteretten igen, onsdag den 16 maj.

Boet blev åbnet og man påbegyndte vurdering og prisansættelse af bohavet i denne rækkefølge: Rede penge og dernæst alt af metal: guld, sølv, kobber, messing og malm, blik og jern. Dernæst porcelæn og stentøj, glas, malerier og lignende. Herefter bohavet af træ. Mere nåede man ikke den dag.

Dagen efter fortsattes med bohavet i køkkenet, kælderen og loftet. Vurderet blev senge, dyner, sengelinnede duge og servietter, rejsetøj, dåbsklæder, mandens linnedtøj og konens linnedtøj, garn og gardiner.

Efter en længere pause fortsatte vurderingen mandag den 21. maj med den salige mands og kones gangklæder samt bogsamlingen, derpå i stalden med dyreholdet, i huggehuset, i gården og i haven.

Dagen efter, tirsdag den 22 maj kom man til den økonomiske opgørelse. Evaldsens tilgodehavender og evt skyld. Lange kolonner med et utal af navne, tal og redegørelser. Det varede flere dage og uger, man skulle bl.a vente på, at de der havde et økonomisk mellemværende med Skovrideren, gæld eller tilgodehavende, fik dette afklaret.

Ind imellem blev der holdt to auktioner, den første, som gjaldt bohavet, foregik 15. juni. Og den 12 juli blev huset i Rygårde solgt på auktion.

Hele skiftet fylder 68 tætskrevne sider i protokollen og afsluttes endeligt efter et års forløb den 19. april 1765

Afslutningen

Summa Udgift

Naar de foreskrefne Boens Indtægt og Udgift liquideres imod hinanden, saa viiser Ud-faldet at der blifer til Deeling imellem Børnene,

den Summa 2485 Rigsdaler - 5 Skilling - 1 3/4 Mark

hvilken Toe teusende fire hundrede fire sins tiufoe og fem Rigsdaler fem Mark een og trefierde deel Skilling uden Forandring bør deeles efter lovens allernaadigste befaling imellem Arfvingerne der enhver af dens .. Fæder og Møderne Arf, tilfalder saaledes -

Den eldste Søn, **Jørgen Evaldsen** een Broderlod 451 Rd. 5 Mk. 13 9/22 Sk.

Den anden Søn, **Christen Evaldsen**, ligesaae 451 - 5 - 13 9/22 -

Den tredie Søn, **Jens Nicolai Evaldsen**, ligeledes 451 - 5 - 13 9/22 -

Den eldste Datter, **Charlotte Lovise Evalds** een

Søster Lod 225 - 5 - 14 31/44 -

Den anden Datter, **Lucie Evalds**, ligesaae 225 - 5 - 14 31/44 -

Den tredie Datter, **Methe Margrethe Evalds** 225 - 5 - 14 31/44 - +

Og derfor uden for den Kalf eller Stud, som hendes

Morfader Hr. Jens Hasselagger, gaf hende og af hendes

Sallig Fader blef solgt hvorfor hun efter dette Skiftes

Formelding tilkommer 8 Rd. 3 Mk.

Den fierde Datter **Anne Chaharina Evalds** iligemaade

Een Søster Lod 225 - 5 - 14 31/44 -

hvilke foreskrefne Arveloder udgør den Summa som

Boens Liquiderede Midler bedrager sig og foran paa Pagina 157

findes anført nemlig 2483 Rd. 5 Mk. 1 3/4 Sk.

Og da alt foreskrefen, saaledes var passeret og ingen anmeldtte sig med nogen yder-mere til Krauf eller hafde videre med Skiftet at erindre og bestille, blef dettes Skifte al-deeles sluttet og til Ende bragt, hvilket herved under vores Hænder og Forsikringer tilstaaes og bekræftes,

Datum Estrup den forbemeldte 19. April 1765

Kalven var solgt for 8 Rigsdaler

(451 : 8 = 56 kalve) måske ca 50,000 kr. i dag

(225 : 8 = 28 kalve) måske ca 25.000 i dag